

καὶ τῶν βέλτων. Ὅτι αἰεὶ καὶ μορίου καὶ ἀνθρώπου σπουδαγιότερον τὴν ἐνέργειαν ἢ δὲ τῶν βελτίονος, κρείττων καὶ βουδαιμονικώτερον ἦδη. Ἐπολαύτης τ' αὐτῶν σωματικῶν ἢ δυνῶν ὁ πυχῶν καὶ ἀνδράποδον, οὐχ ἦπρον τῶ ἀρέστου. βουδαιμονίας δ' οὐδεὶς ἀνδραπόδου μεταδίδωσιν, εἰ μὴ καὶ βίου· οὐ γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις διαγωγαῖς ἢ βουδαιμονία, ἀλλ' ἐν ταῖς κατ' ἀρετὴν ἀνεργείαις, καὶ δὴ αὐτῶν καὶ πλεονέκτησιν εἴρηται.

Κεφάλαιον ζ.

Εἰ δ' ὅστις ἢ βουδαιμονία, κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια, ἀλλοτριῶν καὶ τῶν κρατίστην αὐτῆ δ' εἴη τῶ ἀρέστου, εἴτε δὴ τοῖς πάντο, εἴτε ἀλλόλοπι, ὁ δὲ κατ' φύσιν δοκεῖ ἀρχεῖν καὶ ἡγεῖσθαι, καὶ ἐγκρατεῖν ἔχειν περὶ κελῶν καὶ δέον· εἴτε δέον ὄν καὶ αὐτὸ, εἴτε ἥδ' ἐν ἡμῖν τὸ θεόστατον, ἢ τοῦτου ἐνέργεια καὶ τῶν οὐκ ἐλατ ἀρετῶν ἐστὶν αὐτῆ τελεία βουδαιμονία. ὅπ δ' ὅστι θεωρητικῆ, εἴρηται, ὁμοιολογουμένων δὲ πάντ' ἀποδῆξαι εἶναι, καὶ τοῖς πλεονέκτησιν καὶ πρὸ ἀληθείας κρατίστη τε γὰρ αὐτῆ ὅστις ἢ ἐνέργεια. καὶ γὰρ ὁ τοῖς ἥδ' ἐν ἡμῖν, καὶ ἥδ' ἡνωσῶν, περὶ αὐτὸ τοῖς, εἴπ' ἢ σωματικῶν θεωρεῖν τε γὰρ διδάμεθα σωματικῶν μάλλον, ἢ θεωρεῖν ὅποιου, οὐκ ἐλάτ τε δέον ἢ δυνῶν παρεκμιμῆσαι τῆ βουδαιμονία. ἡδίστη δὲ ἥδ' κατ' ἀρετὴν ἐνέργειῶν, ἢ κατ' ἡμῶν ὁμοιολογουμένων ὅστι δοκεῖ γινώσκῃ ἢ σφάρα δαυμασῶν ἢ δυνῶν ἔχειν καὶ θεωρεῖσθαι καὶ τῶν βελτίων. ἀλλοτριῶν δὲ τοῖς εἰδῶσιν ἥδ' ἐπιτομῶν ἡδίστη τῶ ἀνωγνῶν ἔστι· ἢ τε θεωρεῖν αὐτάρκεια, περὶ τῶν θεωρητικῶν μέγιστον· αὐτῆ ἥδ' ἡδ' γὰρ πλεονέκτησιν ἀναγκάσιον, καὶ σφῶν, καὶ δίκαιος καὶ οἰκονομῶν δέονται· τοῖς δὲ τοιοῦτοις ἐκαστῶς κεραιρημένον, ὁ ἡδ' δίκαιος δέεται πλεονέκτησιν οἰκονομικῶν, καὶ μετ' ὧν ὁμοίως δὲ καὶ ὁ σφῶν, καὶ ὁ ἀνδρείος, καὶ ἥδ' ἄλλων ἐκαστῶν· ὁ δὲ σφῶν, καὶ κατ' αὐτὸν ὧν, δυνάται θεωρεῖν· καὶ ὅσοι αὐτὸ σφῶν ἢ μάλλον· βέλτων δ' ἴσως, σωματικῶν ἔχον· ἀλλ' ὅμως ἀνταρκίστετος. δόξει δ' αὐτῆ μόνῃ δὲ αὐτῶν ἀγαπᾶσθαι οὐδὲν γὰρ ἀπ' αὐτῆς γίνεσθαι πλεονέκτησιν. Ἐπὶ δὲ ἥδ' θεωρεῖσθαι, ἢ πλεονέκτησιν ἢ ἐλατῶν ἀποποιούμεθα πλεονέκτησιν πλεονέκτησιν. δοκεῖ τε ἢ βουδαιμονία ἐν τῇ γοῦν ἔστι· ἀγορεύμεθα γὰρ ἵνα ἀγορεύμεθα καὶ πολυμεθῶν, ἵνα εἴρηται ἀγορεύμεθα.

A Et melioris semper partis, & hominis operationem esse studiosiorem affirmamus. melioris autem operatio præstantior felicitatiq; accommodatior iam est. Frui item corporis voluptatibus quilibet etiam mancipium, non minus quam optimus possit: mancipio autem felicitatem tribuit nemo: siquidem neque etiam vitam: non enim in talibus diuersionibus felicitas consistit: sed in operationibus quæ ex virtute proficiuntur, quemadmodum dictum est prius.

CAPVT VII.

SI verò felicitas est ex virtute operatio, contentaneum est eam ex illa esse, quæ præstantissima est: hæc autem eius erit, quod est optimum. Siue igitur id intellectus sit, siue aliud quippiã, quod sanè secundum naturam videtur principatum obtinere, & præfidere, notionemque habere de honestis, & diuinis rebus: siue diuinum quoddam etiam ipsum sit, siue ex iis quæ in nobis sunt diuinissimum, quod secundum propriam virtutem operatio, perfecta felicitas esset: quam esse contemplatiuam dictum iã est. Atque hoc tñ cum superius dictis, tum cum veritate consentiens esse videretur. nam & præstantissima est hæc operatio: quippe cum ex iis quæ in nobis sunt, intellectus huiusmodi sit: & ex iis quæ in cognitionem cadunt, illa circa quæ intellectus versatur. Et præterea assiduisima, contemplari siquidem assidue magis, quam operari quippiam possumus. Existimamusque oportere voluptatem felicitati esse admixtam, iucundissima autem ex virtutis operationibus ea proculdubio est, quæ secundum sapientiam sit. Philosophia erga mirabiles habere & puritate & nobilitate voluptates videtur. Contentaneum autem est scientibus quam quærentibus iucundiorem vitam traductionem esse, tum sufficientia quæ dicitur, in contemplatiua maximè est. Nam eorum quidem quæ ad viuendum necessaria sunt, & sapiens & iustus, & cæteri indigent. huiusmodi tamen hominibus cum abunde res suppetunt. iustus illis indiget erga quos, & quibus cum iuste agat: temperans item simili modo, & fortis, & cæteri singuli: sapiens verò etiam si per seipsum sit, contemplari potest: atque id tanto magis, quanto sapientior fuerit. melius quidem fortasse si adiutores habeat: sufficientissimus tamen ipse est. Sola præterea ipsa per seipsam amari videtur: quippe cum ex ea præterquam quòd cõtemplatus fuerit quippiã, eueniat nihil.